

Ve Štrasburku dne 18.4.2023
COM(2023) 212 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
o jednotném mechanismu dohledu zřízeném podle nařízení (EU) č. 1024/2013

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o jednotném mechanismu dohledu zřízeném podle nařízení (EU) č. 1024/2013

1. Úvod

1.1. Cíle zprávy

Jednotný mechanismus dohledu byl zřízen v listopadu 2014 jako klíčový první krok směrem k bankovní unii s cílem zajistit vysoce kvalitní dohled nad úvěrovými institucemi v EU, logické a účinné provádění politik EU v oblasti obezřetnostního dohledu nad úvěrovými institucemi a důsledné uplatňování jednotného souboru pravidel. Jednotný mechanismus dohledu byl koncipován jako integrovaná architektura, která v sobě spojuje Evropskou centrální banku (ECB) jako nadnárodní orgán a vnitrostátní příslušné orgány v členských státech, které jsou součástí eurozóny, a v členských státech, které s ECB uzavřely dohodu o úzké spolupráci.

Fungování a povinnosti jednotného mechanismu dohledu vycházejí z nařízení (EU) č. 1024/2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují úkoly v oblasti dohledu (dále jen „nařízení o jednotném mechanismu dohledu“). Toto nařízení vyžaduje, aby Komise¹ každé 3 roky provedla rozsáhlý přezkum celkového uplatňování nařízení o jednotném mechanismu dohledu. Cílem tohoto přezkumu je určit potenciální dopad na řádné fungování vnitřního trhu.

První přezkum byl dokončen v roce 2017 a zpráva Komise byla zveřejněna v říjnu 2017². Druhý přezkum měl být proveden v roce 2020, ale byl odložen na rok 2022 v důsledku pandemie COVID-19 a upřednostnění práce na bankovním balíčku z roku 2021. Komise nyní zveřejňuje svou zprávu o druhém přezkumu.

1.2 Rozsah přezkumu

Přezkum navazuje na zjištění zprávy o přezkumu jednotného mechanismu dohledu z roku 2017 s cílem posoudit, zda byly nedostatky zjištěné v dané době řádně vyřešeny. Vztahuje se rovněž na oblast působnosti pověření uvedeného v článku 32 nařízení o jednotném mechanismu dohledu, které nebyly během přezkumu v roce 2017 posouzeny, neboť v té době nebyl k dispozici dostatek informací umožňujících vyvodit závěry (neexistovaly například žádné dohody o úzké spolupráci, které by bylo třeba přezkoumat). Přezkum se navíc zaměřuje na konkrétní velmi důležité faktory vývoje a rizika pro finanční stabilitu bankovního sektoru, a to konkrétně:

- na hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti – důležitý nástroj dohledu, který představuje podstatnou část rozhodnutí přijatých Radou guvernérů ECB v oblasti bankovního dohledu,

¹ Článek 32 [nařízení o jednotném mechanismu dohledu](#).

² [Zpráva o přezkumu jednotného mechanismu dohledu z roku 2017](#).

- na rizika spojená s klimatem a s environmentálními, sociálními a správními (ESG) faktory – změna klimatu má stále významnější negativní dopad na hospodářství a mohla by v nadcházejících letech představovat velkou hrozbu pro finanční stabilitu,
- na riziko praní peněz a riziko financování terorismu – bod s vysokou prioritou v politickém programu EU,
- na skupiny třetích zemí v situaci po brexitu – ty představují výzvu v oblasti dohledu vyplývající z toho, že řada velkých bank ze třetích zemí zakládá v EU nové dceřiné společnosti,
- na riziko v oblasti IKT a kybernetické riziko – s ohledem na zvýšenou digitalizaci finančních služeb a vysoké geopolitické napětí.

Proces přezkumu se skládal: i) z analýzy dokumentů; ii) z informací z jednotného mechanismu dohledu; iii) z neformálních rozhovorů se všemi vnitrostátními příslušnými orgány, které se účastní jednotného mechanismu dohledu, jakož i s vnitrostátními příslušnými orgány členských států EU, které se jednotného mechanismu dohledu neúčastní; iv) z neformálních rozhovorů s Evropským orgánem pro bankovnínictví (EBA) a Jednotným výborem pro řešení krizí (SRB) a v) z neformálních rozhovorů se zúčastněnými stranami z odvětví.

V rámci analýzy dokumentů přezkoumal tým Komise řadu veřejně dostupných dokumentů, jakož i dokumentů, které mu poskytla ECB (například příruček, postupů a prezentací). Tým také v průběhu celého procesu uskutečnil řadu interakcí se zaměstnanci ECB včetně návštěvy ECB na místě.

Neformální setkání se zástupci všech 21 vnitrostátních příslušných orgánů, které jsou součástí jednotného mechanismu dohledu nebo mají s jednotným mechanismem dohledu uzavřeny dohody o spolupráci, poskytla užitečnou zpětnou vazbu o celkovém aktuálním stavu jednotného mechanismu dohledu z perspektivy vnitrostátních příslušných orgánů, o činnostech jednotného mechanismu dohledu a o prioritních oblastech, jichž se přezkum týkal. Užitečná byla rovněž neformální setkání se zástupci šesti vnitrostátních příslušných orgánů z členských států EU, které se jednotného mechanismu dohledu neúčastní, neboť umožnila seznámit se s jejich stanoviskem ke spolupráci s jednotným mechanismem dohledu.

Komise se rovněž setkala s několika odvětvovými organizacemi³ s cílem projednat jejich názory na fungování jednotného mechanismu dohledu a na prioritní oblasti v rámci oblasti působnosti přezkumu.

1.3 Hlavní sdělení a struktura zprávy

Na základě přezkumu dospěla Komise k závěru, že jednotný mechanismus dohledu celkově funguje dobře. Stal se vyspělým a zavedeným orgánem dohledu, jemuž se daří plnit cíle stanovené v době, kdy byl vytvořen. Pomáhá zajistit dobrou připravenost a kapitalizaci bank pro případ hospodářských a finančních krizí. Zajišťuje také kvalitní a proaktivní bankovní dohled a rychle se přizpůsobuje výzvám v oblasti dohledu, jak se prokázalo během krize COVID-19. Spolupráce v rámci jednotného mechanismu dohledu mezi ECB a vnitrostátními

³ Proběhla jednání s hlavními bankovními asociacemi působícími na evropské úrovni, jako je Evropská bankovní federace, Asociace finančních trhů v Evropě, Evropská skupina spořitelů a retailových bank, Evropská asociace veřejných bank a Evropské sdružení stavebních spořitelů.

příslušnými orgány funguje dobře. Obdobně pozitivní je i zpětná vazba ohledně fungování úzké spolupráce.

Zpráva je uspořádána následovně: Oddíl 2 obsahuje historický pohled na dohled na úrovni EU a na fungování jednotného mechanismu dohledu a jeho vývoj směrem k vyspělému a zavedenému orgánu dohledu. Oddíl 3 se zaměřuje na aspekty spolupráce, které jsou základním kamenem jednotného mechanismu dohledu. Oddíl 4 zkoumá kvalitu a účinnost činnosti v oblasti dohledu, zejména s ohledem na nedávnou krizi COVID-19, válku na Ukrajině a nově vznikající rizika. Oddíl 5 se zabývá dopadem jednotného mechanismu dohledu na fungování vnitřního trhu. Oddíl 6 pak shrnuje závěry přezkumu.

2. Historický pohled a opatření přijatá v návaznosti na předchozí zprávu

2.1 Přehled

Zahájení činnosti jednotného mechanismu dohledu v roce 2014 přineslo významnou změnu ve způsobu provádění bankovního dohledu v eurozóně. Po přijetí nařízení o jednotném mechanismu dohledu v roce 2013 a přezkumu kvality aktiv významných bank v eurozóně v roce 2014 převzala ECB odpovědnost za dohled nad úvěrovými institucemi zřízenými v bankovní unii. Vykonává přímý dohled nad významnými institucemi: to k 1. lednu 2023 zahrnuje 111 bank v zemích účastnících se bankovní unie. Tyto přímo dohlížené banky představují 82 % celkových bankovních aktiv v zúčastněných zemích⁴. Dohled nad méně významnými institucemi vykonávají vnitrostátní příslušné orgány pod dozorem ECB. Kromě toho má ECB výhradní příslušnost pro všechna rozhodnutí, která je třeba přijmout o společných postupech platných pro významné i méně významné instituce (jako jsou například povolení k činnosti a kvalifikované účasti). ECB si rovněž ponechává pravomoc vykonávat přímý dohled nad kteroukoli z méně významných institucí s cílem zajistit, že v bankovní unii budou důsledně uplatňovány vysoké standardy dohledu⁵. Tento rámec se opírá o silný ústřední orgán – bankovní dohled ECB – a o bezproblémovou koordinaci a spolupráci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány.

Zřízení jednotného mechanismu dohledu si vyžádalo novou strukturu správy a nové procesy a nástroje, jakož i vyvinutí nového způsobu uvažování o bankovním dohledu. V prvních několika letech musela ECB vypracovat vlastní soubor pravidel dohledu s cílem zavést vysoce kvalitní postupy dohledu.

V říjnu 2020 zavedla ECB změny vnitřní organizace bankovního dohledu ECB. Vnitrostátní příslušné orgány i další zúčastněné strany konstatovaly, že tato reorganizace zlepšila způsob, jakým jednotný mechanismus dohledu provádí své činnosti dohledu, a jeho schopnost dosahovat pokroku a přizpůsobovat se výzvám.

Tyto změny znamenají další posun ke zdokonalenému dohledu založenému na posuzování rizik a posílení strategie dohledu, funkce řízení rizik a úlohy tematických přezkumů v oblasti dohledu, které jsou koordinovány na centrální úrovni. Cílem bylo zajistit účinnější dohled a

⁴ Seznam dohlížených subjektů (nejnovější verze z ledna 2023) je k dispozici zde: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/html/index.cs.html>

⁵ Článek 6 [nařízení o jednotném mechanismu dohledu](#).

větší konzistentnost výsledků dohledu a zlepšit transparentnost a předvídatelnost opatření v oblasti dohledu.

2.2 Návaznost na předchozí zjištění

Tým Komise přezkoumal opatření, která ECB přijala v reakci na zjištění uvedená ve zprávě o přezkumu jednotného mechanismu dohledu z roku 2017, a shledal je celkově účinnými. Nejvýznamnější z nich jsou uvedena a vyhodnocena níže a další jsou zahrnuta do zvláštních oddílů zprávy (např. hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti a spolupráce v rámci jednotného mechanismu dohledu)⁶.

Pokud jde o **schvalování interních modelů**, zpráva o přezkumu jednotného mechanismu dohledu z roku 2017 obsahovala komplexní posouzení postupů ECB a vnitrostátních příslušných orgánů při schvalování nových modelů („proces schvalování modelů“) a průběžného přezkumu modelů stávajících (cílený přezkum interních modelů – TRIM). Zmiňovala rovněž existenci nahromaděných nevyřízených žádostí o schválení modelů v důsledku nastavení funkcí schvalování a přezkumu modelů, které potenciálně prodloužilo počáteční fázi schvalovacího procesu. V dané době panovalo přesvědčení, že jednotný mechanismus dohledu bude schopen tyto nevyřízené žádosti v budoucnu řešit. Od té doby zavedl jednotný mechanismus dohledu postupy pro zefektivnění šetření modelů a procesu schvalování modelů. Patří mezi ně například i) nový rámec intenzity pro účely šetření modelů a jednodušší schvalovací proces pro méně významné žádosti na základě programu nápravy modelů založených na interním ratingu (IRB) orgánu EBA; ii) schvalování žádostí souvisejících s novou definicí selhání prostřednictvím hodnocení na dálku; iii) začlenění některých žádostí o schválení modelu do rozsahu přezkumu TRIM a iv) od roku 2021 upřednostňování posuzování žádostí o schválení souvisejících se zaváděním nových regulatorních produktů orgánu EBA, které by mohly být hodnoceny prostřednictvím šetření interních modelů, v souvislosti s úvěrovým rizikem. Tyto iniciativy pomohly vyřešit některé obavy spojené s trváním procesu schvalování modelů.

Uznává se však, že na úrovni jednotného mechanismu dohledu dosud nejsou k dispozici dostatečné kapacity pro vyřizování žádostí o schválení a změny modelů z důvodu nedostatku zdrojů a v některých oblastech i specifických dovedností (např. modelů tržního rizika), což má i nadále za následek zpoždění. Tento aspekt zdůraznily jak zainteresované strany z odvětví, tak samotná ECB. V posledních letech přispěl ke zpoždění při schvalování modelů také počet žádostí o schválení modelů od nově zřízených bank ze třetích zemí po brexitu.

Kromě toho v některých případech banky žádající o schválení modelu oznámily danému orgánu krátce před tím, než zahájil přezkum modelu, nebo dokonce již po začátku tohoto přezkumu, že se jim nepodařilo dokončit zavedení modelu podle očekávání. V důsledku toho docházelo k rušení misí a jednotný mechanismus dohledu nebyl schopen v tak krátké době přerozdělit zdroje na jiné mise.

Tato oblast je i nadále kritická, neboť zpoždění v procesu schvalování může mít za následek použití nevhodných modelů nebo podcenění rizika. Pro orgán dohledu je však obtížně

⁶ Některá velmi specifická zjištění jsou začleněna do zjištění v jiných oddílech: např. neefektivní využívání zdrojů ve vztahu k rozhodovacímu procesu (oddíly 3.7 a 4.5) a skutečnost, že společné týmy dohledu nemají dostatek zaměstnanců nebo jazykových dovedností (oddíl 3.2).

proveditelné mít k dispozici dostatečné zdroje umožňující okamžitou reakci na velmi různorodé požadavky bank v souvislosti s žádostmi o schválení modelů včetně změn modelů.

V oblasti **opatření včasného zásahu a prohlášení o krizové situaci nebo hrozící krizové situaci** uzavřel jednotný mechanismus dohledu revidované memorandum o porozumění s Jednotným výborem pro řešení krizí (SRB). To umožnilo užší spolupráci v oblasti řízení krizí v bankovníctví. Probíhá diskuse o některých dalších krocích k zajištění ještě bezproblémovějšího fungování spolupráce, z čehož vyplývá, že míra spolupráce mezi ECB a výborem SRB se na základě zkušeností v průběhu času zintenzivňuje. Jedním z prvků, jimž je věnována pozornost, je asymetrie mezi účastí ECB a SRB v jejich řídicích orgánech. Přestože ECB je stálým pozorovatelem na výkonných a plenárních zasedáních výboru SRB (jak je stanoveno v čl. 43 odst. 3 nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí), výbor SRB může být do Rady dohledu jednotného mechanismu dohledu přizván jako pozorovatel pouze u určitých bodů na pořadu jednání. V praxi ECB vyzývá výbor SRB k diskusím o jednotlivých bankách, jakož i o horizontálních záležitostech a otázkách politiky, s cílem zajistit účast výboru SRB na všech diskusích týkajících se jeho úkolů. Tato pravidelná účast zástupce výboru SRB v Radě dohledu jednotného mechanismu dohledu přispívá k dobré spolupráci mezi oběma těmito orgány.

První přezkum ocenil úspěchy jednotného mechanismu dohledu při důsledném uplatňování **procesu přezkumu a hodnocení v rámci dohledu (SREP)** a při rychlém začleňování vývoje v oblasti regulace do vlastní metodiky. V řadě oblastí bylo dosaženo dalšího pokroku, zejména pokud jde o zlepšení komunikace s vnitrostátními příslušnými orgány ohledně metod používaných k horizontální úpravě rozhodnutí v rámci procesu SREP navržených společnými týmy dohledu a o začlenění zpětné vazby orgánu EBA do procesu posuzování konvergence. Příkladem dalšího posunu směrem k procesu dohledu více zaměřenému na idiosynkratická rizika bank je současné testování pilotní metodiky SREP, jejímž cílem je využívat základní proces SREP jako standardní metodiku a nejméně jednou za tři roky ji doplnit komplexním procesem SREP, a to vedle základního hodnocení, u kterého se předpokládá, že bude vhodnější vzhledem k povaze procesu SREP, jež je specifická pro jednotlivé banky. Je důležité, aby rozhodnutí přijatá během procesu SREP včetně rozhodnutí souvisejících s porovnáváním s jinými bankami byla příslušným zúčastněným stranám sdělována transparentním způsobem, aby byla zajištěna kvalita komunikace s bankami a to, že chápou očekávání a výsledky, o něž orgány dohledu usilují.

V oblasti **úvěrového rizika**, a zejména ve vztahu k úvěrům se selháním, poukázala první zpráva o přezkumu jednotného mechanismu dohledu na to, že ECB může zvýšit úroveň tvorby rezerv bank s využitím svých nástrojů dohledu⁷ v mezích platného účetního rámce. Z přezkumu vyplývá, že ECB se snaží motivovat banky k uplatňování politik obezřetné tvorby rezerv na úvěrové riziko převážně pomocí morálního přesvědčování, a že jejím nástrojem pro sdělení požadovaného výsledku je určení očekávání v oblasti dohledu. Například na začátku pandemie

⁷ Orgány příslušné pro bankovní dohled v rámci jednotného mechanismu dohledu nejsou oprávněny stanovovat konkrétní rezervy na základě účetních standardů. Obezřetnostní rámec však uvádí seznam dostupných nástrojů umožňujících ovlivnit úroveň tvorby rezerv v bankách v případě, že účetní přístup není dostatečně obezřetný a mohl by u dohlížených bank potenciálně vyvolat obezřetnostní rizika.

COVID-19 rozeslala ECB generálním ředitelům bank dopisy⁸, v nichž poskytla doplňkové pokyny a specifikovala očekávání orgánů dohledu v oblasti řízení úvěrového rizika.

Pokud jde o **výměnu informací s Evropským účetním dvorem (EÚD)**, první přezkum jednotného mechanismu dohledu navrhoval, aby ECB zavedla účinnější systém výměny informací s EÚD. ECB tuto záležitost vyřešila uzavřením interinstitucionální dohody s EÚD o výměně informací⁹.

Pokud jde o **správní revizní komisi**, první přezkum zdůraznil potenciální výhody zlepšení transparentnosti jednotlivých rozhodnutí, například zveřejňováním shrnutí obsahů rozhodnutí na webových stránkách ECB při řádném dodržování pravidel důvěrnosti. Transparentnost se skutečně celkově zvýšila, částečně díky tomu, že na webových stránkách bankovního dohledu ECB byla v posledních několika letech uváděna podrobnější vysvětlení funkce správní revizní komise včetně posuzovaných záležitostí a prvků její vlastní judikatury.

A konečně pak z prvního přezkumu vyplynulo, že ECB mohla zvážit začlenění větší proporcionality do své **metodiky týkající se poplatků**. Toho bylo do značné míry dosaženo prostřednictvím přezkumu nařízení o poplatcích za dohled¹⁰, který byl zaveden do praxe od období placení poplatku v roce 2020. Tento nový proces zavedl kromě jiných metodických zlepšení i slevu z minimální složky poplatku dohledu ECB pro menší méně významné instituce.

3. Aspekty spolupráce

3.1 Přehled

Řádné fungování jednotného mechanismu dohledu a úspěch této instituce v její vedoucí úloze orgánu dohledu nad bankami v EU jsou do značné míry závislé na spolupráci a koordinaci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány a na průběžné výměně informací. Z přezkumu vyplynulo, že ECB byla v posledních letech schopna zlepšit spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány a podpořit řadu organizačních a provozních iniciativ zaměřených na posílení koordinace a komunikace ve většině oblastí dohledu v rámci svých stávajících personálních zdrojů.

V diskusích s vnitrostátními příslušnými orgány bylo všeobecně oceňováno zvýšení kvality spolupráce s ECB. Během těchto diskusí byla vyzdvížena mimo jiné podpora a odborná příprava, kterou mají vnitrostátní příslušné orgány k dispozici, konstruktivní a pragmatická výměna informací napříč jednotlivými sítěmi a přístup k nástrojům IT vyvinutým jednotným mechanismem dohledu, které usnadňují konzistentní podávání zpráv a provádění kontrol v rámci dohledu. Bylo rovněž uznáno to, že zvýšená složitost činnosti v oblasti dohledu, kterou dokládá také nárůst počtu nových iniciativ v oblasti dohledu, vyžaduje značné zdroje, a to jak na úrovni ECB, tak na úrovni vnitrostátních příslušných orgánů. Pokud tyto zdroje nejsou k dispozici, je třeba zavést řešení vedoucí k optimalizaci procesů dohledu.

Narůstající povinnosti v oblasti dohledu také vedly ECB k tomu, aby se více zaměřila na aspekty, které představují vyšší riziko pro globální finanční stabilitu. V důsledku toho došlo v některých případech k opoždění některých iniciativ, které vnitrostátní příslušné orgány mohly

⁸ [Dopis ředitelům bank.](#)

⁹ Interinstitucionální dohoda mezi ECB a EÚD o výměně informací: [MOU ECA-ECB.pdf](#)

¹⁰ [Nařízení o poplatcích za dohled.](#)

vnímat jako prioritu (např. aktualizace pokynů týkajících se dohledu nad méně významnými institucemi).

Odvětvová sdružení ve své zpětné vazbě poukázala na některé oblasti, na které by se jednotný mechanismus dohledu mohl zaměřit s cílem zlepšit výměnu informací s dohlíženými institucemi a zvýšit povědomí o své strategii a cílech na individuální úrovni a napříč odvětvím. Jednou z oblastí, v níž odvětví usiluje o zlepšení, je lepší komunikace, zejména pokud jde o rozsah a cíle tematických přezkumů a průzkumů, které mohou být někdy pro banky náročné na zdroje a vyžadují krátké lhůty. Některé zúčastněné strany z odvětví by rovněž uvítaly, kdyby byly výsledky referenčního srovnávání provedeného během procesu SREP a tematických přezkumů sdělovány systematictěji.

3.2 Přímý dohled nad významnými institucemi

Přímý dohled jednotného mechanismu dohledu nad významnými institucemi je **účinný a včasný**, a to i za výjimečných okolností (např. provádění pragmatického procesu SREP během pandemie COVID-19) a **vztahuje se na nové druhy rizik** (praní peněz a financování terorismu, kybernetická rizika, rizika ESG).

Hlavní pilíř dohledu nad významnými institucemi představují **společné týmy dohledu** složené ze zaměstnanců ECB a vnitrostátních příslušných orgánů. Zpětná vazba od vnitrostátních příslušných orgánů a zúčastněných stran z odvětví naznačuje, že stávající nastavení dohledu prováděného společnými týmy dohledu je celkově účinné a má jasně vymezené hierarchické vztahy a odpovědnost. V některých konkrétních případech se společné týmy dohledu potýkaly s nedostatkem specifických dovedností (např. jazyky, technické znalosti). Jednotný mechanismus dohledu pravidelně posuzuje typy dovedností, které v těchto týmech chybí, aby mohl tam, kde je to možné, zajistit odbornou přípravu zaměstnanců, případně přijmout zaměstnance nové.

Stávající proces SREP prochází vývojem od podrobného a vyčerpávajícího procesu k procesu více zaměřenému na rizika. To poskytuje společným týmům dohledu více času, aby se mohly zaměřit na hlavní idiosynkratická rizika jednotlivých významných institucí. Porovnávání prováděné horizontálními funkcemi ECB v rámci procesu SREP umožňuje konzistentní a soudržné uplatňování rozhodnutí SREP. Od posledního přezkumu došlo k většímu zapojování vnitrostátních příslušných orgánů do tohoto procesu, zejména pokud jde o metody používané na horizontální úrovni za účelem úpravy rozhodnutí SREP navržených společnými týmy dohledu.

Jednotný mechanismus dohledu navíc vyvíjí metodiky a procesy dohledu, zejména pokud jde o uplatňování **požadavků v rámci pilíře 2 a pokynů v rámci pilíře 2**, s cílem uplatňovat v rámci dohledu harmonizovaný přístup. Tato harmonizace postupů dohledu je uplatňována i na výsledky kontrol na místě.

Před pandemií a během ní označila ECB úvěrové činnosti s pákovým efektem za hlavní zranitelné místo významných institucí, které vyžaduje zvýšenou kontrolu a následná opatření¹¹. Vysoký růst úvěrů s pákovým efektem a značná rizika spojená s těmito transakcemi, která byla

¹¹ ECB zveřejnila dopis zasláný generálním ředitelům významných institucí, v němž nastínila očekávání v oblasti dohledu ohledně transakcí s pákovým efektem ([Transakce s pákovým efektem](#)) na základě pokynů zveřejněných v roce 2017.

způsobena také neexistencí omezovacích doložek a nižší kvalitou ratingu, jakož i nedostatky v řízení rizik bank, přiměly ECB k tomu, aby zařadila pákové financování mezi priority dohledu (2022–2024).

V reakci na změny v prostředí úrokových sazeb upřednostnila ECB od druhé poloviny roku 2021 rovněž přezkumy řízení úrokového rizika a rizika úvěrového rozpětí¹². ECB zahrnuje tato rizika do svých priorit v oblasti dohledu v roce 2022.

3.3 Nepřímý dohled nad méně významnými institucemi

Během dvoustranných výměn poskytly vnitrostátní příslušné orgány pozitivní zpětnou vazbu ohledně kvality spolupráce s ECB v oblasti dohledu nad méně významnými institucemi, v čemž se navázalo na dobrý výsledek přezkumu v tomto ohledu v roce 2017. Vnitrostátní příslušné orgány poukázaly na oblasti, v nichž došlo k významnému zlepšení:

- stabilní zvyšování kvality a četnosti diskusí mezi vnitrostátními příslušnými orgány a útvary ECB v jednotlivých zemích (což je v praxi usnadněno rovněž virtuálním pracovním prostředím),
- vytvoření sítí vrcholného vedení za účelem diskuse o provádění politiky,
- přispění nových horizontálních funkcí jednotného mechanismu dohledu k rostoucí harmonizaci postupů dohledu,
- dobrovolné používání portálu systému správy informací dohledu (IMAS) pro méně významné instituce.

Pokud jde o metodiky dohledu dohodnuté na úrovni jednotného mechanismu dohledu pro méně významné instituce, vnitrostátní příslušné orgány je obecně přijímají s určitou mírou proporcionality. Vnitrostátní příslušné orgány konstatovaly, že metodika užívaná pro méně významné instituce, která má pro ně zásadní význam z hlediska zajištění konzistentnosti dohledu, není každý rok komplexně aktualizována (poslední komplexní revize je z roku 2020). Zároveň byly nedávno revidovány konkrétní prvky metodiky používané pro méně významné instituce, jako je zahrnutí rizika IT do operačního rizika. V roce 2023 budou do metodiky pro méně významné instituce začleněny pokyny v oblasti dohledu ohledně zahrnutí rizik praní peněz a financování terorismu. Dvoustranné výměny s vnitrostátními příslušnými orgány navíc potvrdily různou četnost kontrol v rámci dohledu u méně významných institucí, zejména malých a nepříliš složitých institucí.

Některým iniciativám zavedeným na dobrovolném základě by rovněž prospělo větší začleňování do obecné praxe – jde například o používání systému IMAS pro všechny vysoce rizikové méně významné instituce a méně významné instituce s velkým dopadem a pro některé další prvky průběžného dohledu nad méně významnými institucemi, pokud rizikový profil těchto méně významných institucí odůvodňuje úzkou spolupráci s ECB. Systém IMAS by mohl být rozšířen i na malé banky s vysoce rizikovým obchodním modelem, neboť toto preventivní opatření by ECB umožnilo vykonávat bližší dohled a v případě potřeby převzít nad konkrétními institucemi přímý dohled.

¹² Toto zaměření na řízení úrokového rizika je obzvláště důležité v souvislosti s obtížemi, s nimiž se setkaly některé středně velké americké banky v březnu/dubnu roku 2023.

Pokud jde o dohled nad významnými i méně významnými institucemi, některé vnitrostátní příslušné orgány uvedly, že velký objem práce vykonané jednotným mechanismem dohledu může v některých případech představovat zátěž pro vnitrostátní příslušné orgány s menšími personálními zdroji, například z důvodu účasti v různých iniciativách, pracovních skupinách a kurzech odborné přípravy. Za účelem řešení tohoto problému se jednotný mechanismus dohledu v poslední době zaměřuje na vytváření regionálních center odborných znalostí. Jejich cílem je rozvíjet rozsáhlé a důkladné znalosti o konkrétním druhu rizika, nacházet řešení pro jeho zmírnění a poté tyto znalosti sdílet v rámci jednotného mechanismu dohledu. Jedním z příkladů, které již byly vyzkoušeny v pilotním provozu, je zřízení centra pro sekuritizace vedeného francouzským orgánem dohledu (ACPR). Tato centra jsou nejen důkazem úzké spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány, ale svědčí rovněž o cíli, kterým je optimalizace dostupných zdrojů při současném dosahování konzistentních výsledků v rámci celého jednotného mechanismu dohledu.

3.4 Dohody o úzké spolupráci

Od přezkumu jednotného mechanismu dohledu v roce 2017 uzavřel jednotný mechanismus dohledu dvě dohody o úzké spolupráci s Bulharskem a Chorvatskem, jejichž orgány se nyní účastní jednotného mechanismu dohledu¹³. Tyto dohody o úzké spolupráci obsahují velmi specifický prvek, neboť relevantní vnitrostátní příslušný orgán přistupuje k jednotnému mechanismu dohledu na mírně odlišném základě v porovnání s vnitrostátními příslušnými orgány zúčastněných členských států z eurozóny. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že vnitrostátní příslušné orgány členských států v úzké spolupráci se sice účastní jednotného mechanismu dohledu, ale pokud jde o rozhodování, jednají na základě pokynů, které jednotný mechanismus dohledu danému vnitrostátnímu příslušnému orgánu vydá, a tyto pokyny převádějí do vnitrostátních rozhodnutí.

Zkušenosti se zapojením Bulharska a Chorvatska jsou pozitivní. Dohodám o úzké spolupráci předcházely obsáhlá výměna informací a důkladná příprava. Tento přístup napomohl hladkému průběhu celého procesu zejména díky tomu, že poskytl bulharským a chorvatským orgánům dostatek času na to, aby přizpůsobily své politiky a postupy nově vytvořenému rámci spolupráce.

Vzhledem ke způsobu, jakým jsou dohody o úzké spolupráci koncipovány, trvá rozhodovací proces založený na pokynech déle než interní rozhodování jednotného mechanismu dohledu. Jedná se například o to, že vnitrostátní orgány obvykle dostávají pokyny v angličtině, které pak musí být přeloženy do národních jazyků a provedeny prostřednictvím vnitrostátních právních nástrojů. Navíc není zcela jednoduché organizovat společné kontroly na místě, protože nařízení o jednotném mechanismu dohledu pověřuje ECB při kontrolách v zemích dohody o úzké spolupráci pouze rolí „pozorovatele“.

Obecně však dohody o úzké spolupráci fungují dobře a v řadě oblastí bylo po jejich uzavření dosaženo rychlých úspěchů. Patří sem například včasné vytvoření přímých komunikačních

¹³ Chorvatsko vstoupilo do eurozóny 1. ledna 2023. Stalo se také řádným členem jednotného mechanismu dohledu.

kanálů mezi dohlíženými subjekty a společnými týmy dohledu, bezproblémové začlenění dohlížených subjektů do centralizovaného procesu SREP a fakt, že jednotný mechanismus dohledu mohl využít odborných znalostí Bulharska a Chorvatska v oblasti dohledu týkajících se místních témat a zkušeností s vnitrostátními významnými institucemi.

3.5 Spolupráce s orgány dohledu třetích zemí a dopad brexitu

Celá řada významných institucí, nad nimiž jednotný mechanismus dohledu vykonává dohled, má významné mezinárodní zastoupení. V této souvislosti má zásadní význam přeshraniční spolupráce a koordinace při identifikaci a zmírňování rizik ohrožujících finanční stabilitu.

Jednotný mechanismus dohledu v posledních letech usiluje o prohloubení strategické spolupráce v oblasti dohledu s orgány třetích zemí. Podepsal více než patnáct memorand o porozumění s orgány bankovního dohledu a orgány dohledu nad trhem se sídlem mimo EU, která jsou se souhlasem příslušných partnerských orgánů zveřejněna na webových stránkách ECB. Tento typ dohod usnadňuje bezproblémovou spolupráci v oblasti dohledu a výměnu informací.

Mezinárodní banky provádějí od roku 2016 reorganizaci po brexitu s cílem zajistit si i nadále přítomnost v EU. Důsledkem bylo přibližně 25 řízení o udělení povolení k činnosti, která jednotný mechanismus dohledu v souvislosti s brexitem řešil. Jednalo se jak o zakládání nových úvěrových institucí, tak o restrukturalizaci institucí stávajících. Jednotný mechanismus dohledu se musel zabývat problémem jejich začlenění do systému dohledu v relativně krátkém časovém období, což bylo obzvláště složité v případě dceřiných společností velkých mezinárodních bank s různorodými obchodními modely.

V srpnu 2018 zveřejnila ECB svá očekávání v oblasti dohledu, pokud jde o účetní modely bank. Zaměřila se na zajištění toho, aby nově zřízené subjekty pod dohledem jednotného mechanismu dohledu měly k dispozici spolehlivé rámce pro řízení a kontrolu rizik a byly provozně odolné v případě krize.

V této souvislosti a v rámci svých úkolů v oblasti dohledu, jejichž cílem je zajistit, aby v dceřiných společnostech bank třetích zemí fungovaly odpovídající správní postupy a řízení rizik, dokončuje jednotný mechanismus dohledu přezkum postupů účtování a řízení rizik napříč obchodními útvary (tzv. „mapování obchodních útvarů“). Tento přezkum se zaměřuje na postupy účtování a řízení rizik napříč obchodními útvary, které působí např. v oblasti tvorby trhu, řízení likvidity a derivátů¹⁴, v rámci „bank přicházejících v důsledku brexitu“.

Tento přezkum je klíčovým nástrojem dohledu, který umožňuje jednotnému mechanismu dohledu kontrolovat, zda se postupy v odvětví přibližují očekáváním ECB v oblasti dohledu vůči všem subjektům jednotného mechanismu dohledu, včetně dceřiných společností skupin ze třetích zemí působících v EU. Vyplynulo z něj, že většina nově přichozích bank nesplnila očekávání stanovená jednotným mechanismem dohledu a vykazovala určité rysy tzv. „krycích společností“. Jednotný mechanismus dohledu stanovil pro každý obchodní útvar odlišné ukazatele rizik, aby lépe postihl významnost obchodní činnosti a všechna relevantní rizika,

¹⁴ [Mapování obchodních útvarů – začleňování bank přicházejících v důsledku brexitu pod evropský bankovní dohled.](#)

kteřá z ní vyplývají. ECB bude tyto nedostatky řešit formou právních pokynů příslušným bankám ve 2. čtvrtletí roku 2023 s přiměřeným načasováním.

3.6 Spolupráce s orgány nebankovního dohledu

Jednotný mechanismus dohledu zavedl celou řadu mechanismů spolupráce s orgány dohledu nad jinými subjekty finančního sektoru, jako jsou pojišťovny a investiční podniky („orgány nebankovního dohledu“). Tato forma spolupráce je obzvláště důležitá, neboť řada bankovních skupin ovládá pojišťovny, investiční podniky a další subjekty finančního sektoru, které podléhají finančnímu dohledu jiných orgánů dohledu. Navíc vzhledem k tomu, že značný počet úvěrových institucí pod dohledem jednotného mechanismu dohledu vydává cenné papíry na regulovaných trzích EU, vytvořil jednotný mechanismus dohledu komunikační kanály s orgány dohledu nad trhy a cennými papíry.

Hlavním cílem jednotného mechanismu dohledu v této oblasti je výměna informací s cílem zajistit, že v případě potřeby bude možné přijmout koordinovaná opatření. V rámci jednotného mechanismu dohledu je zajišťování řádného toku informací s orgány nebankovního dohledu zpravidla úkolem společných týmů dohledu.

Jedním z ústředních témat je skutečnost, že účinná výměna informací mezi jednotným mechanismem dohledu a orgány nebankovního dohledu závisí na tom, jak je organizován dohled nad finančním trhem na vnitrostátní úrovni. Úkoly jednotného mechanismu dohledu zahrnují pouze obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi, zatímco v některých členských státech jsou příslušné vnitrostátní orgány odpovědné za dohled nad finančními odvětvími (bankovníctví, pojišťovnictví, cenné papíry) začleněny do jediného orgánu dohledu nebo rozděleny mezi orgán obezřetnostního dohledu a orgán pro dohled nad chováním ve finančním odvětví. Může být zapotřebí rovněž mechanismus pro výměnu informací mezi jednotným mechanismem dohledu a orgány třetích zemí pro dohled nad trhem. Jako příklad v tomto ohledu může posloužit nové memorandum o porozumění, které v roce 2021 uzavřely Komise USA pro cenné papíry a burzu (U.S. Securities and Exchange Commission) a ECB.

Kromě toho je jednotný mechanismus dohledu jedním z klíčových aktérů doplňkového dozoru nad finančními konglomeráty. Jedná se o skupiny sestávající z bankovní, pojišťovací a investiční složky, které podléhají pravidlům doplňkového dozoru stanoveným směrnicí o finančních konglomerátech. Tato směrnice zejména stanoví, že jeden z odvětvových orgánů dohledu odpovědných za jednotlivé složky konglomerátu je jmenován koordinátorem¹⁵. Vzhledem k tomu, že jednotný mechanismus dohledu dohlíží na významné instituce, je často pověřen úlohou koordinačního orgánu dohledu nad některými z největších finančních konglomerátů působících v EU. Až donedávna se jednotný mechanismus dohledu v této oblasti zaměřoval na každodenní dohled, konkrétně na určování prioritních otázek dohledu. Od té doby uzavřela ECB dohody o spolupráci s orgány dohledu v pojišťovnictví s cílem podpořit spolupráci a výměnu informací o bankovních a pojišťovacích konglomerátech. ECB navíc v současné době aktivněji spolupracuje s Evropským orgánem pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění formou sdílení odborných znalostí a informací s cílem lépe

¹⁵ Směrnice o finančních konglomerátech stanoví rámec pro spolupráci v oblasti dozoru mezi všemi orgány dohledu zapojenými do dozoru nad podniky v rámci finančního konglomerátu. Tato směrnice rovněž stanoví kritéria pro jmenování „koordinátora“, což je orgán dohledu, který se ujímá vedení při výkonu pravomocí v oblasti doplňkového dozoru.

zachycovat rizika specifická pro konglomeráty a zřídila rovněž interní formalizovaný pracovní postup týkající se finančních konglomerátů.

3.7 Pokrok ve spolupráci v dalších oblastech průběžného dohledu

Způsobilost a bezúhonnost

Jak vyplynulo z první zprávy o jednotném mechanismu dohledu, posouzení způsobilosti a bezúhonnosti představují podstatnou část rozhodnutí přijatých Radou guvernérů na základě návrhu Rady dohledu ECB.

Od posledního přezkumu jednotného mechanismu dohledu bylo dosaženo významného pokroku při posilování spolupráce s vnitrostátními příslušnými orgány v oblasti posuzování způsobilosti a bezúhonnosti. Vnitrostátní příslušné orgány to v diskusích během přezkumu všeobecně uznávaly. Většina z nich ocenila to, čeho jednotný mechanismus dohledu dosáhl, zejména pokud jde o systém rozhodování založený na rizicích a zavádění nových nástrojů IT.

ECB společně s vnitrostátními příslušnými orgány tvoří síť pro posuzování způsobilosti a bezúhonnosti, která pracuje na vývoji a aktualizaci příslušných pokynů a šablon s cílem dosáhnout toho, aby byl proces posuzování a schvalování při posouzení způsobilosti a bezúhonnosti v rámci průběžného dohledu konzistentnější, efektivnější a účinnější. Tyto dokumenty zahrnují klíčové prvky, jako jsou i) šablony pohovorů pro jednotlivé manažerské pozice, včetně držitelů klíčových funkcí; ii) pokyny pro vypracovávání návrhů, které zajistí, aby byly ve všech postupech a rozhodnutích týkajících se posuzování způsobilosti a bezúhonnosti používány jednotné formulace; iii) příručka pro posuzování způsobilosti a bezúhonnosti, která uvádí popis politik, postupů a procesů, které může jednotný mechanismus dohledu uplatnit při posuzování vhodnosti členů řídicích orgánů významných úvěrových institucí; a iv) příručka na podporu příslušných referentů společných týmů dohledu a vnitrostátních příslušných orgánů při každodenním uplatňování stanovisek jednotného mechanismu dohledu k posouzení způsobilosti a bezúhonnosti při přípravě návrhů posouzení způsobilosti a bezúhonnosti.

Od předchozího přezkumu jednotného mechanismu dohledu zintenzivnil jednotný mechanismus dohledu svá opatření s cílem efektivnějšího přijímání rozhodnutí o způsobilosti a bezúhonnosti. Zjednodušil rozhodovací proces tím, že zavedl jak postup přenášení pravomocí, tak zrychlený proces pro méně složitá rozhodnutí, a zaměřil se na vývoj vhodných nástrojů IT schopných zvládnout počet posouzení způsobilosti a bezúhonnosti a zároveň zajistit účinný dohled. V několika konkrétních případech zvažoval při řešení otázek posouzení způsobilosti a bezúhonnosti specifických pro některé členské státy řešení ad hoc a zkoumá možnosti použití úspěšných přístupů na podobné případy.

Kromě toho jednotný mechanismus dohledu v roce 2018 zavedl alternativní postup posuzování způsobilosti a bezúhonnosti (AFAPP). Jedná se o zrychlený rozhodovací postup, jehož cílem je zvýšit účinnost, zkrátit dobu zpracování rozhodnutí o způsobilosti a bezúhonnosti a umožnit větší zaměření na rizika. Místo aby byl vypracován předběžný návrh na úrovni vnitrostátního příslušného orgánu a poté provedeno společné posouzení tímto orgánem a ECB, odpovídá v rámci tohoto postupu za vypracování návrhu vnitrostátní příslušný orgán společně se členem

společného týmu dohledu. Návrh je poté předložen přímo sekretariátu jednotného mechanismu dohledu ke kontrole kvality a vrcholovému vedení ECB k přijetí¹⁶.

Jednotný mechanismus dohledu pracuje na zlepšení svých nástrojů IT s cílem zefektivnit posuzování způsobilosti a bezúhonnosti a zvládnout zpracovávání velkého objemu informací. Jednotný mechanismus dohledu začal používat portál IMAS, zavedený počátkem roku 2021 na podporu procesu dohledu, který bankám umožňuje přímý a bezpečný přenos všech dokumentů nezbytných pro žádosti o posouzení způsobilosti a bezúhonnosti. Příslušné informace o postupu při posuzování způsobilosti a bezúhonnosti, jako jsou například aktualizované postupy a šablony, se nahrávají do interní sítě, aby měly vnitrostátní příslušné orgány snadný přístup k nejnovější dokumentaci.

Pokud jde o nástroje vyvinuté speciálně na podporu posouzení způsobilosti a bezúhonnosti, využívá jednotný mechanismus dohledu společně se dvěma vnitrostátními příslušnými orgány v pilotním provozu nástroj strojového učení s cílem usnadnit čtení a vyhodnocování dotazníků posouzení způsobilosti a bezúhonnosti a upozornit na potenciální problémy již v rané fázi tohoto procesu. Cílem je zavedení tohoto nástroje v širokém měřítku do první poloviny roku 2023.

Přestože je nutno uznat pokrok, jehož bylo společně s vnitrostátními příslušnými orgány dosaženo¹⁷, přetrvávají i nadále problémy, zejména v důsledku nedostatečné harmonizace mezi vnitrostátními rámci a existence vnitrostátních specifik. Upozornily na to některé vnitrostátní příslušné orgány, které poukázaly na omezení úsilí jednotného mechanismu dohledu, nebude-li provedena další harmonizace. Bankovní balíček, který Komise navrhla v říjnu 2021, zahrnuje návrh na další harmonizaci regulačního rámce pro posuzování způsobilosti a bezúhonnosti. V současné době se o balíčku jedná v Evropském parlamentu a v Radě.

Donucovací a sankční pravomoci

Zpráva o přezkumu jednotného mechanismu dohledu z roku 2017 poukázala na to, že k posouzení donucovacích a sankčních pravomocí ECB je zapotřebí více praktických zkušeností. Přibližně osm let po svém zřízení jednotný mechanismus dohledu prokázal, že tyto zkušenosti v postupu času získal. Poslední zpráva jednotného mechanismu dohledu o sankčních činnostech¹⁸ ukazuje, že donucování se zaměřuje především na porušování obezřetnostních požadavků v oblasti vnitřní správy a řízení (v souladu s prioritami jednotného mechanismu dohledu v oblasti dohledu na rok 2021). Kromě toho z ní vyplývá nárůst ukládání sankcí, které se zaměřují na porušení povinností v oblasti podávání zpráv orgánům dohledu. Pokud jde o metodiku, ECB v březnu 2021 zveřejnila pokyny ke stanovení správních sankcí, což zlepšilo transparentnost.

¹⁶ Tento postup, který se původně vztahoval na 11 členských států a na instituce s celkovým objemem aktiv nižším než 3 miliardy EUR, byl v roce 2022 rozšířen na všechny členské státy v rámci jednotného mechanismu dohledu a na instituce s celkovým objemem aktiv do 10 miliard EUR.

¹⁷ Průměrná doba zpracování posouzení způsobilosti a bezúhonnosti členů řídicích orgánů se zkrátila o 33 % ze 164 dnů v roce 2017 na 110 dnů v roce 2021. Celková doba zpracování případů posouzení způsobilosti a bezúhonnosti dokončených v roce 2021 činila v průměru 3,7 měsíce.

¹⁸ [Zpráva o ukládání sankcí za rok 2021.](#)

ECB může v rámci svých donucovacích pravomocí vymáhat mimo jiné penále¹⁹ v případě, že dochází k soustavnému porušování nařízení nebo rozhodnutí ECB v oblasti dohledu. ECB tento donucovací nástroj zatím využila jen v omezeném počtu případů.

Jednotný mechanismus dohledu uplatňuje své pravomoci v oblasti sankcí v mezích provedení směrnice o kapitálových požadavcích do vnitrostátního práva zúčastněných členských států. Rozdíly v provádění důležitých prvků tohoto sankčního režimu mezi členskými státy však oslabují schopnost ECB ukládat odpovídající sankce důsledně.

Návrh bankovního balíčku usiluje o harmonizaci určitých pravomocí v oblasti dohledu a sankcí v EU. Zprvu má za cíl rozšířit rozsah pravomocí v oblasti sankcí doplněním seznamu porušení podléhajících správním postihům a sankcím o další obezřetnostní požadavky. Zadruhé má za cíl poskytnout vnitrostátním příslušným orgánům větší pravomoci v oblasti prosazování pravidel tím, že do právních předpisů zavede penále, aby přiměl úvěrové instituce rychle splnit obezřetnostní požadavky. Návrh šesté směrnice o kapitálových požadavcích by proto orgánům dohledu poskytl účinné, přiměřené a odrazující donucovací a sankční nástroje.

4. Přizpůsobování bankovního dohledu novým výzvám

4.1 Přehled

Výzvy, kterým čelí bankovní sektor od celosvětové finanční krize, zdůraznily význam posílení postupů dohledu pro hospodářství jako celek. Účinný a vysoce kvalitní bankovní dohled, přeshraniční a meziodvětvová komunikace v oblasti dohledu a spolupráce mají zásadní význam pro zajištění rychlé identifikace a řešení rizik ohrožujících bezpečnost a odolnost úvěrových institucí a finanční stabilitu. Pro dosažení tohoto cíle musí orgány dohledu pečlivě definovat své cíle, vypracovat a průběžně aktualizovat výhledové hodnocení rizik pro finanční stabilitu a uplatňovat proaktivní integrovaný přístup k bankovnímu dohledu a k vlastní schopnosti extrapolace na celé finanční odvětví s cílem dosáhnout požadovaných cílů.

Přezkum posoudil čtyři okruhy výzev v oblasti dohledu:

- reakce na krizi COVID-19,
- dohled nad riziky v oblasti IT a kybernetickými riziky,
- výzvy v oblasti dohledu související s klimatickými riziky,
- výzvy v oblasti dohledu související s praním peněz.

Reakce jednotného mechanismu dohledu na válku na Ukrajině byla během tohoto přezkumu posuzována pouze nepřímo, a to optikou dopadu zvýšeného geopolitického rizika na finanční stabilitu bank a bankovní dohled, zejména na kybernetické riziko a úvěrové riziko. Lze konstatovat, že jednotný mechanismus dohledu obdobně jako při reakci na pandemii COVID-19 reagoval rychle a komplexně²⁰ s cílem zmírnit klíčová rizika. Tato rizika zahrnovala expozice řady dohlížených bank vůči Rusku, dopad sankcí, kybernetické útoky a zhoršující se

¹⁹ Článek 129 [nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu](#) umožňuje jednotnému mechanismu dohledu uplatňovat penále.

²⁰ [Reakce orgánů dohledu na válku na Ukrajině \(europa.eu\)](#).

makroekonomický výhled v důsledku vznikající energetické krize. V rámci svých priorit v oblasti dohledu na období 2023–2025 označil jednotný mechanismus dohledu válku na Ukrajině a vznikající rizika za jednu z klíčových oblastí vyvolávajících obavy²¹. Jednotný mechanismus dohledu prokázal, že byl krátce po pandemii COVID-19 schopen přizpůsobit se novému typu krize, i když na posouzení dlouhodobějšího dopadu přijatých opatření je ještě příliš brzy.

4.2 Reakce na pandemii COVID-19

Vypuknutí pandemie COVID-19 představovalo z hlediska bankovního dohledu významnou zkoušku schopnosti jednotného mechanismu dohledu rychle se přizpůsobit výzvám v oblasti dohledu. Dle názoru vnitrostátních příslušných orgánů a zúčastněných stran z odvětví byla reakce jednotného mechanismu dohledu na pandemii rychlá a aktivní. Nástroje, které měly orgány dohledu k dispozici, byly dostatečné a účinné k řešení dopadu krize v rámci širší reakce veřejné politiky na pandemii. Spolupráce mezi ECB, vnitrostátními příslušnými orgány a evropskými orgány dohledu během krize rovněž fungovala dobře.

I když může být obtížné vyhodnotit přesné účinky jednotlivých opatření týkajících se úlev v oblasti kapitálu a likvidity (fiskální a měnová podpůrná opatření byla přijata současně na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni), jako účinná se ukázala následující opatření přijatá jednotným mechanismem dohledu za účelem řešení dopadů pandemie:

- *Opatření v oblasti operační úlevy:* tato opatření, která odvětví považovalo za obzvláště užitečná, jako jsou delší lhůty pro splnění povinností dohledu (např. pro provedení nápravných opatření vyplývajících z nedávných kontrol na místě a posuzování interních modelů), byla přijata včas a poskytla bankám nezbytnou kapacitu k řešení bezprostředních dopadů krize.
- *Průběžné sledování bankovních rizik:* vypuknutí pandemie zdůraznilo potřebu zintenzivnit a prohloubit dohled nad řízením úvěrového rizika. Převážná většina vnitrostátních příslušných orgánů ocenila poznatky získané prostřednictvím odpovědí bank na dopis generálním ředitelům.
- *Doporučení v oblasti rozdělování dividend:* doporučení ECB významným institucím ohledně dividend bylo účinné a umožnilo bankám zachovat si kapitál ve výši 28 miliard EUR, který během pandemie sloužil jako dodatečná kapitálová rezerva. Praktické uplatňování doporučení pro méně významné instituce bylo méně účinné, ačkoli se jím řídily všechny vnitrostátní příslušné orgány, neboť značný počet méně významných institucí i nadále dividendy vyplácel²², což je problém z hlediska rovných podmínek, na který zúčastněné strany upozornily.
- *Použitelnost rezervy:* v průběhu pandemie COVID-19 umožnila ECB bankám, aby použily své fondy zřízené podle pokynů v rámci pilíře 2 a aby využily kapitálové a likviditní rezervy k překonání potenciálního zhoršení svých rozvah a likviditních pozic. Vzhledem k rozsahu přijatých opatření v oblasti veřejné a měnové podpory nezaznamenaly banky významnější ztráty a navíc ani své rezervy nevyužily kvůli

²¹ [Bankovní dohled ECB: priority SSM v oblasti dohledu na období 2023–2025](#)

²² Celkem 925 méně významných institucí vyplátilo v období od března 2020 do září 2021 dividendy v celkové výši 2,9 miliardy EUR.

omezením v souvislosti s nejvyšší rozdělitelnou částkou²³ a vnímaným tržním omezením (např. účinkům možného stigma na trhu).

Pandemie COVID-19 upozornila na oblasti bankovního dohledu, které by bylo možné zlepšit. Zkušenosti s „pragmatickým“ procesem SREP poskytly cenné poznatky ohledně možného zjednodušení řádného procesu SREP za běžných okolností. V oblasti úvěrového rizika odhalila pandemie COVID-19 významné nedostatky v řízení úvěrového rizika bank, které před pandemií nestály v popředí zájmu orgánů dohledu vzhledem k nízkému podílu úvěrů se selháním²⁴ (např. rozdíly v politikách řízení úvěrového rizika týkající se úlev, v identifikaci případů pravděpodobného nesplacení a v politikách v oblasti tvorby rezerv). Opatření přijatá k řešení těchto nedostatků zůstanou v budoucnu předmětem zvýšeného dohledu.

4.3 Rizika v oblasti IKT / kybernetická rizika

Z rizik, která se objevila v posledních 5–10 letech v návaznosti na zvýšenou digitalizaci finančních služeb a exponenciální růst objemu dat využívaných bankami, bylo z hlediska dohledu prioritou zlepšení dohledu nad riziky v oblasti IKT a kybernetickými riziky. Jako dvě nejdůležitější témata jsou zmiňována kybernetická rizika a rizika v oblasti outsourcingu. Jednotný mechanismus dohledu tuto skutečnost uznal a označil dohled nad riziky v oblasti IKT / kybernetickými riziky za oblast s vysokou prioritou v krátkodobém až střednědobém horizontu.

Z přezkumu vyplynulo, že jednotný mechanismus dohledu má v oblasti dohledu dostatečné formální pravomoci k řešení rizik v oblasti IKT / kybernetických rizik, které se ještě posílí v souvislosti s připravovaným aktem o digitální provozní odolnosti. Rámec dohledu nad riziky v oblasti IKT a kybernetickými riziky je s ohledem na dosud zaznamenané kybernetické útoky považován za vhodný. Za účelem posouzení úrovně připravenosti bank na kybernetické incidenty byl při předložení ozdravných plánů v letech 2022/23 požadován scénář kybernetických rizik a pro rok 2024 je zvažován zátěžový test kybernetických rizik.

Outsourcing IT služeb bankami vyvolává obavy ohledně rizika koncentrace (spoléhání se na malý počet poskytovatelů), závislosti na subjektech uvnitř skupiny ve třetích zemích (vzhledem k potenciálním geopolitickým rizikům) a rizika vzniku řetězců činností zajišťovaných na bázi outsourcingu. ECB proto požádala významné finanční instituce, aby každoročně předkládaly přehled všech svých outsourcingových smluv. Cílem je poskytnout ECB informace nezbytné k posouzení rizik vyplývajících z outsourcingových smluv, přičemž konečným cílem je, aby všechny významné instituce měly odolnější outsourcingové smlouvy. ECB a vnitrostátní příslušné orgány jsou navíc schopny provádět horizontální analýzy rizik vyplývajících z outsourcingu. To umožňuje společným týmům dohledu porovnávat rizika své banky vyplývající z outsourcingu s jinými bankami a obecně hodnotit vzájemné propojení finančního sektoru s poskytovateli služeb, jež jsou třetími stranami, a potenciální riziko koncentrace na

²³ Směrnice o kapitálových požadavcích zavedla pojem „nejvyšší rozdělitelná částka“, na jehož základě se vyžaduje, aby orgány dohledu automaticky omezily rozdělování výnosů, pokud celkový kapitál banky klesne pod součet jejich požadavků na rezervy v rámci pilíře 1, pilíře 2 a směrnice o kapitálových požadavcích.

²⁴ Stojí za zmínku, že před vypuknutím pandemie provedla ECB několik iniciativ v oblasti dohledu, aby usnadnila snížení objemu úvěrů se selháním v bankovním sektoru EU a jejich obezřetné řízení. Poskytla pokyny v oblasti dohledu ohledně vhodné klasifikace úvěrů se selháním, jejich řízení a tvorby příslušných rezerv. Specifikovala také očekávání v oblasti dohledu týkající se jednotlivých bank, pokud jde o tvorbu rezerv na úvěry se selháním. Celkově pomohla strategie ECB pro úvěry se selháním snížit objem úvěrů se selháním v celém bankovním sektoru EU.

úrovni institucí a odvětví. První podání mělo proběhnout v červenci 2022 a ECB již dokončila svou první horizontální analýzu. Ta se promítne do budoucích činností v oblasti dohledu.

Pokud jde o spolupráci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány, z přezkumu vyplynulo, že funguje dobře. Řada vnitrostátních příslušných orgánů se pochvalně zmiňovala o práci sítě jednotného mechanismu dohledu v oblasti kybernetických rizik, v jejímž rámci dochází k pravidelné výměně informací mezi vnitrostátními příslušnými orgány a ECB. Některé vnitrostátní příslušné orgány zmínily, že by bylo žádoucí posílit úlohu ECB v dohledu nad méně významnými institucemi v této oblasti, například vypracováním osvědčených postupů pro méně významné instituce. ECB by mohla rovněž poskytnout další vyjasnění při zahájení nové iniciativy pro významné instituce, pokud vnitrostátní příslušné orgány očekávají, že bude rozšířena i na dohled nad méně významnými institucemi.

Ústředním tématem, které z tohoto přezkumu vyplynulo, byl nedostatek zdrojů v oblasti IKT a kybernetických rizik a odborných znalostí mezi pracovníky orgánů dohledu jak na úrovni vnitrostátních příslušných orgánů, tak na úrovni ECB. Vzhledem ke konkurenci ostatních účastníků trhu při získávání talentů v této oblasti může být nábor odborníků obtížný. Odborná příprava zaměstnanců ECB i vnitrostátních příslušných orgánů je důležitá, ale tento problém vyřeší jen částečně.

4.4 Změna klimatu

Význam rizik souvisejících se změnou klimatu pro stabilitu finančního systému, a tedy i pro obezřetnostní dohled, přiměl jednotný mechanismus dohledu k výrazně vyššímu zapojení v této oblasti a podniknutí několika iniciativ. Tyto iniciativy, které se uskutečnily mnohem dříve než podobná opatření přijatá orgány dohledu ve většině ostatních jurisdikcí mimo EU, jsou příkladem přizpůsobivosti jednotného mechanismu dohledu a jeho schopnosti proaktivně řešit vznikající výzvy v oblasti dohledu. Přispívají k tomu, že je jednotný mechanismus dohledu obecně vnímán jako jeden z předních aktérů v oblasti těchto nově vznikajících rizik.

Stát v popředí úsilí v oblasti dohledu nad riziky spojenými se změnou klimatu znamená nacházet vhodná řešení celé řady globálních problémů, s nimiž se při řešení tradičních rizik obvykle nesetkáváme. Mezi tyto problémy patří výhledová povaha rizik souvisejících s klimatem a nedostatek snadno dostupných, podrobných a srovnatelných údajů.

S cílem přispět k jejich zmírnění vydal jednotný mechanismus dohledu v roce 2020 příručku obsahující očekávání orgánů dohledu ohledně toho, jak by banky měly obezřetně řídit a transparentně zveřejňovat rizika související s klimatem. ECB hodnotila plnění těchto očekávání, ale banky měly rovněž povinnost provést sebehodnocení. Jako doplněk k těmto hodnocením provedeným k určitému okamžiku ECB pravidelně zveřejňuje aktualizované informace o pokroku, kterého banky dosáhly v oblasti zveřejňování informací o rizicích souvisejících s klimatem a životním prostředím, a poskytuje tak účastníkům trhu příklady osvědčených postupů. ECB navíc v roce 2022 provedla zátěžový test klimatických rizik s cílem posoudit míru připravenosti bank na zvládnutí finančních a hospodářských otřesů plynoucích z klimatických rizik. To také motivovalo banky k aktivnímu shromažďování údajů a vývoji zástupných ukazatelů týkajících se jejich expozic. Z výsledků vyplynulo, že banky v současné době nemají k dispozici spolehlivé rámce pro zátěžové testy klimatických rizik a že jim chybí relevantní údaje. ECB v roce 2022 rovněž provedla první kontroly na místě zaměřené na klimatická rizika.

Přezkum jednotného mechanismu dohledu vyzdvihl dobrou spolupráci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány v oblasti rizik souvisejících se změnou klimatu. Jako příklad obousměrné výměny informací a spolupráce v oblasti rizik souvisejících s klimatem využila ECB příslušné postupy dohledu, které již některé vnitrostátní příslušné orgány zavedly, a rozšířila je na celý jednotný mechanismus dohledu. To podpořilo další dialog a v důsledku toho i shodu ohledně osvědčených postupů. Vnitrostátní příslušné orgány během přezkumu vyjádřily všeobecné uznání ohledně kvality a rozsahu spolupráce v oblasti těchto témat. Celkově jsou vnitrostátní příslušné orgány s uplatňovaným přístupem v oblasti dohledu velmi spokojeny, přičemž panuje shoda ohledně potřeby postupného přístupu k rizikům souvisejícím s klimatem s cílem plynule zvyšovat povědomí o těchto rizicích v odvětví a provádět potřebné změny.

ECB podporuje vnitrostátní příslušné orgány poskytováním programů odborné přípravy. Byly rovněž vytvořeny horizontální týmy a společná síť zaměřená na klimatická rizika. Vnitrostátní příslušné orgány je využily k poskytnutí informací ohledně výstupů ECB týkajících se klimatu, jako je její příručka o očekáváních v oblasti dohledu a o nastavení zátěžového testu klimatických rizik v roce 2022. ECB také poskytla vnitrostátním příslušným orgánům možnost zapojit méně významné instituce do některých jejich aktivit, například do tematického přezkumu klimatických a environmentálních rizik v roce 2022.

Některé vnitrostátní příslušné orgány zároveň vypracovaly a zveřejnily své vlastní pokyny k rizikům ESG pro dohlížené méně významné instituce, kterými doplnily pokyny ECB pro významné instituce. Přestože z přezkumu nevyplývá, že by to vedlo k významným rozdílům v očekáváních vůči méně významným institucím, bylo zjištěno, že navzdory řadě opatření přijatých ECB – v rámci příručky o rizicích souvisejících s klimatem, několika diskusí u kulatého stolu o dohledu nad riziky souvisejícími s klimatem a v rámci inventury a srovnávání přístupů vnitrostátních příslušných orgánů k dohledu nad riziky souvisejícími s klimatem – panuje dojem, že koordinaci mezi vnitrostátními příslušnými orgány ohledně jejich přístupu k méně významným institucím v této oblasti by bylo možno ještě dále zlepšit; nedostatečná koordinace na úrovni méně významných institucí může vést k rozdílným očekáváním a postupům dohledu nad méně významnými institucemi. ECB by mohla tyto postupy dohledu srovnávat, aby zajistila další harmonizaci přístupů dohledu k této nově vznikající oblasti rizik. Výsledek této srovnávací analýzy by pak mohl být začleněn do metodiky dohledu nad méně významnými institucemi, aby byl zajištěn konzistentní přístup k postupům dohledu.

V roce 2022 provedly společné týmy dohledu tematický přezkum rizik souvisejících s klimatem a životním prostředím a ocenily podporu, které se jim dostalo od horizontálních funkcí v ECB, zejména s ohledem na to, že tento přezkum byl prováděn současně s procesem SREP. Dalším důležitým krokem bude začlenění klimatických rizik do řádného procesu SREP s cílem zajistit, že se dohled nad klimatickými riziky stane součástí standardního procesu dohledu. Za tímto účelem jednotný mechanismus dohledu pracuje na aktualizaci své metodiky dohledu.

4.5 Boj proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT)

Kromě přímého negativního dopadu, který má praní peněz a financování terorismu na společnost, může takové chování rovněž narušit důvěru v jednotlivé banky a finanční sektor jako celek, poškodit jeho pověst a potenciálně ovlivnit jeho stabilitu a řádné fungování.

Nesplnění požadavků v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu často souviselo s nedostatky v oblasti vnitřních kontrolních mechanismů řízení rizik v rámci bank. Soubor zpráv²⁵ o boji proti praní peněz a financování terorismu, které Komise zveřejnila v roce 2019, jasně ilustruje několik případů dohledu, který nedokázal zabránit rizikům praní peněz a financování terorismu.

Je proto nezbytné, aby orgány obezřetnostního dohledu zohledňovaly obezřetnostní dopady rizik praní peněz a financování terorismu a aby účinně spolupracovaly s orgány pro boj proti praní peněz a financování terorismu. Při plnění svých úkolů v oblasti obezřetnostního dohledu musí ECB brát v úvahu rizika praní peněz a financování terorismu z hlediska obezřetnostní spolehlivosti dohlíženého subjektu, neboť mandát ECB je omezen skutečností, že ECB není orgánem dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

Od posledního přezkumu jednotného mechanismu dohledu bylo provedeno několik změn právních předpisů EU, které dále vyjasnily vzájemné působení mezi obezřetnostním dohledem a dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a pověřily orgány obezřetnostního dohledu jednáním na základě informací týkajících se boje proti praní peněz a financování terorismu v oblastech, jako je SREP, udělování povolení k činnosti a posuzování způsobilosti a bezúhonnosti²⁶.

Od roku 2019 a v důsledku legislativních změn ECB systematicky zohledňuje obezřetnostní dopad rizik praní peněz a financování terorismu v rámci procesu SREP²⁷. ECB uzavřela mnohostrannou dohodu s celou řadou orgánů dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, jež vykonávají dohled nad úvěrovými a finančními institucemi v členských státech EHP, což pomohlo zvýšit výměnu informací. Od roku 2019 podepsalo mnohostrannou dohodu s ECB již více než 50 orgánů dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

Navíc od poslední zprávy Evropského účetního dvora o boji proti praní peněz²⁸, která poukázala na určitá zpoždění ECB při sdělování relevantních informací o praní peněz a financování terorismu orgánům dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, ECB zlepšila svůj vlastní rozhodovací proces pro sdílení těchto informací s příslušnými orgány. V roce 2019 zřídila ECB horizontální útvar, který se zaměřuje na témata v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu z obezřetnostního hlediska a působí jako ústřední kontaktní místo pro různé orgány²⁹. Tento útvar poskytuje technickou podporu a společnou metodiku pro otázky boje proti praní peněz a financování terorismu s cílem pomoci společným týmům dohledu a zajistit lepší koordinaci a jednotný přístup k dohledu³⁰. Poskytuje například seznam obezřetnostních varovných signálů, které společné týmy dohledu začleňují

²⁵ [Zpráva o posouzení nedávných případů údajného praní peněz v evropských úvěrových institucích.pdf](#)

²⁶ Viz zejména články 91 a 97 směrnice o kapitálových požadavcích, ve znění páté směrnice o kapitálových požadavcích.

²⁷ Provádění pokynů pro SREP Evropskou centrální bankou v roce 2019 odráží její ostražitý přístup k rizikům praní peněz a financování terorismu.

²⁸ Po auditu EÚD zavedla ECB zjednodušený postup pro výměnu informací podle dohody o boji proti praní peněz (viz [Úsilí EU v boji proti praní peněz v bankovním sektoru je roztržštěné a provádění nedostatečné](#)).

²⁹ Orgány pro boj proti praní peněz a financování terorismu a finanční zpravodajské jednotky.

³⁰ Nové pokyny orgánu EBA pro proces SREP rovněž zajišťují konzistentní a harmonizovaný přístup dohledu k rizikům praní peněz a financování terorismu – ([Pokyny ke společným postupům a metodikám pro proces přezkumu a hodnocení v rámci dohledu \(SREP\) a zátěžové testování v rámci dohledu |Evropský orgán pro bankovníctví](#)).

do procesu SREP, což vede k proaktivnímu zohlednění obezřetnostních důsledků potenciálních rizik praní peněz a financování terorismu v obezřetnostním dohledu. Poskytuje také podporu pro dohled nad méně významnými institucemi v rámci funkce dohledu ECB.

ECB se rovněž v roli pozorovatele účastní činnosti kolegií orgánů dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu. Jak je uvedeno ve zprávě orgánu EBA²⁶, tato účast poskytuje další kanál pro výměnu informací mezi ECB a orgány dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu o těch významných institucích, pro něž byla taková kolegia zřízena. ECB navíc jako orgán obezřetnostního dohledu přispívá do databáze orgánu EBA pro boj proti praní peněz a financování terorismu (EuReCA).

V této oblasti je však stále třeba dosáhnout dalšího pokroku v oblasti harmonizace přístupů dohledu k rizikům praní peněz a financování terorismu. Vzhledem k tomu, že každý orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu má svou vlastní metodiku pro posuzování rizik praní peněz a financování terorismu, musí se ECB zabývat různými metodikami. To může zvýšit riziko nesrovnalostí mezi jednotlivými dohlíženými subjekty ohledně způsobů řešení rizik praní peněz a financování terorismu a zohlednění jejich obezřetnostních důsledků.

Komise navrhla, aby byl za účelem řešení těchto nedostatků³¹ zřízen orgán EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA), který by hrál ústřední úlohu při posilování spolupráce a usnadňování výměny informací mezi všemi zúčastněnými orgány dohledu, což by vedlo k dalšímu zlepšení toho, jak se obezřetnostní důsledky rizik praní peněz a financování terorismu odrážejí v obezřetnostním dohledu.

5. Dopad jednotného mechanismu dohledu na fungování vnitřního trhu

Dokončení bankovní unie zůstává i nadále jednou z politických priorit EU. Významného pokroku směrem k jednotnějšímu bankovnímu trhu již bylo dosaženo díky zřízení jednotného mechanismu dohledu a jednotného mechanismu pro řešení krizí. Ty byly zřízeny s cílem překonat problémy, na něž upozornily předchozí finanční krize. V některých případech to vedlo k rozpadu integrovaných přeshraničních bankovních skupin podle hranic jednotlivých států za účelem řízení bankovních krizí s využitím vnitrostátních zdrojů. Jednotný mechanismus dohledu zřídil silný bankovní dohled pro celou bankovní unii, který pomáhá řešit roztržitost bankovního trhu a sledovat skutečné evropské zájmy. Prozatím se však jako překážka vytvoření plně účinného vnitřního trhu pro bankovníctví ukazují přetrvávající politické a koncepční výzvy při dokončování bankovní unie.

V této situaci je dopad, který může mít účinnost samotného jednotného mechanismu dohledu na vnitřní trh, do určité míry omezen. Centralizované činnosti bankovního dohledu, které jednotný mechanismus dohledu vykonává od svého vzniku, včetně reakce na krize z posledních let, lze považovat za významný příspěvek k budování důvěry mezi členskými státy, neboť zajišťují větší odolnost bankovního sektoru EU a zlepšují spolupráci v oblasti bankovního dohledu v celé EU³². Výměny informací s vnitrostátními příslušnými orgány totiž zdůraznily

³¹ [Návrh předložený Komisí, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu.](#)

³² ECB v tomto ohledu podle čl. 3 odst. 6 nařízení o jednotném mechanismu dohledu nedávno přijala memorandum o porozumění se šesti vnitrostátními příslušnými orgány v EU, které nejsou členy jednotného mechanismu dohledu.

jednoznačný pokrok při jejich začleňování do rozhodovacího procesu v záležitostech dohledu, lepší komunikaci a zapojení do definování priorit a strategie dohledu a zlepšení v oblasti sdružování zdrojů dohledu pro účely přeshraničních kontrol. Kromě toho jednotný mechanismus dohledu přispěl k účinnému snížení rizik v bankovním sektoru EU a dosáhl významného pokroku při zlepšování řízení rizik, které banky provádějí u úvěrů se selháním³³. Přestože však jednotný mechanismus dohledu v posledních letech stále zlepšoval své fungování a dozrával a vyvíjel se jako instituce, zůstává jeho dopad na bezproblémové fungování vnitřního trhu omezený politickými výzvami pro bankovní unii. To se v praxi promítá do určité míry segmentace trhu podle hranic jednotlivých států a také do omezené konsolidace mezi bankami se sídlem v různých členských státech.

Jedna z obav vznesených při zřizování jednotného mechanismu dohledu se týkala rizika, že by v jeho důsledku mohly vzniknout odlišné modely integrace bank v zúčastněných členských státech a bank v nezúčastněných členských státech, což by vedlo k roztržitému vnitřnímu trhu. V praxi se tato obava nenaplnila, na jedné straně proto, že integrace bankovního systému v zúčastněných členských státech je stále nedostatečná, a na druhé straně proto, že spolupráce mezi ECB a příslušnými orgány v nezúčastněných členských státech probíhá bezproblémově, zejména prostřednictvím kolegií a výměny informací, které se opírají o pevné rámce (memoranda o porozumění).

6. Závěry

Analýza provedená během přezkumu a uvedená v této zprávě podporuje názor, že jednotný mechanismus dohledu se vyvinul ve vyspělou a dobře fungující organizaci. Za více než osm let od vzniku jednotného mechanismu dohledu se prokázalo, že se jedná o respektovaný orgán dohledu, který je schopen plnit svůj mandát stanovený v nařízení o jednotném mechanismu dohledu.

Od posledního přezkumu jednotného mechanismu dohledu docházelo k dalšímu průběžnému zlepšování jeho postupů dohledu a k dalšímu upevňování jeho pravomoci. V posledních letech vyvinul harmonizovanější, transparentnější a srovnatelnější postupy dohledu, například pro stanovení požadavků na banky podle pilíře 2 a pokynů v rámci pilíře 2, jakož i pro provádění posouzení způsobilosti a bezúhonnosti. Tato zlepšení měla pozitivní dopad na úzkou spolupráci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány, která představuje důležitý a jedinečný rozměr jednotného mechanismu dohledu. Zpětná vazba získaná během přezkumu hodnotila tuto spolupráci velmi kladně a zdůraznila vzájemnou důvěru mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány včetně těch, které se účastní jednotného mechanismu dohledu prostřednictvím úzké spolupráce. To na druhou stranu umožňuje, aby jednotný mechanismus dohledu dále rozvíjel svůj přístup k dohledu založený na posouzení rizik, jak ukázal pilotní projekt SREP. Výsledkem je efektivnější přidělování zdrojů.

Prokázala se rovněž schopnost jednotného mechanismu dohledu rychle se přizpůsobit novým výzvám v oblasti dohledu i neočekávaným nepříznivým událostem. Z přezkumu vyplynulo, že jednotný mechanismus dohledu byl obecně oceňován, a to i zúčastněnými stranami z odvětví,

³³ Podle údajů ECB se objem úvěrů se selháním v bankovním sektoru EU od roku 2015 snížil o 64 %. Odkaz k dispozici zde:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/speeches/date/2023/html/ssm.sp230208~4ee762ce05.en.html>

za svůj rychlý a aktivní přístup k řešení výzev spojených s krizí COVID-19. Zároveň se ukazuje, že jednotný mechanismus dohledu je proaktivní a je schopen zaujmout k bankovnímu dohledu přístup orientovaný na budoucnost, o čemž svědčí jeho úsilí v oblasti rizik souvisejících se změnou klimatu.

Přezkum rovněž upozornil na některé oblasti, na které se bude třeba zaměřovat i nadále. Zaprvé, jednotný mechanismus dohledu čelí výzvám týkajícím se dostupnosti dovedností nezbytných k provádění dohledu ve vysoce specializovaných oblastech. To omezuje možnost upřednostňovat práci v oblastech, jako jsou rizika v oblasti IKT / kybernetická rizika a posuzování interních modelů. Zadruhé, zjištění přezkumu zdůraznila význam externí komunikace a spolupráce. Přestože se zlepšila transparentnost iniciativ v oblasti dohledu vůči dohlíženým subjektům, je komunikace s příslušnými zúčastněnými stranami i nadále důležitá, protože jim umožní porozumět očekáváním a výsledkům, o něž orgány dohledu usilují. V posledních letech jednotný mechanismus dohledu rovněž vynaložil značné úsilí na spolupráci s dalšími orgány dohledu, jako je jednotný mechanismus pro řešení krizí, Evropský orgán pro bankovníctví, orgány pro boj proti praní peněz, orgány nebankovního dohledu a orgány dohledu ze třetích zemí. Za tímto účelem uzavřel jednotný mechanismus dohledu s celou řadou z nich memoranda o porozumění. V nadcházejících letech je důležité zajistit jejich účinné uplatňování, zejména ve vztahu ke spolupráci s orgány nebankovního dohledu, což povede k lepším výsledkům v oblasti dohledu. Zatřetí, poslední oblast, která bude vyžadovat další pozornost, ale která spadá mimo kontrolu samotného jednotného mechanismu dohledu, se týká harmonizace určitých legislativních oblastí. Přezkum zdůraznil obtíže, kterým jednotný mechanismus dohledu čelí v oblasti posuzování způsobilosti a bezúhonnosti, sankčních pravomocí a boje proti praní peněz, kde je jednotný mechanismus dohledu do značné míry závislý na vnitrostátním právu. Dohledu by prospěl harmonizovanější právní rámec vzhledem k tomu, že by řešil obavy týkající se nerovných podmínek v rámci jednotného mechanismu dohledu.

Celkově přezkum neurčil oblasti, které by v této fázi vyžadovaly zásadní změny nařízení o jednotném mechanismu dohledu. Na základě poznatků získaných během přezkumu dospěla Komise k závěru, že pilíř dohledu bankovní unie je nyní dobře zaveden a funguje efektivně. Měl by proto vzbuzovat důvěru ohledně příležitostí, které by bankovní unie po svém dokončení mohla nabídnout, zejména pro vnitřní trh.